OGLAŠAJTE V NAJBOLJŠEM SLOVENSKEM ČASOPISU V OHIJU
★
Izvršujemo vsakovrstne tiskovine

# ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

ADVERTISE IN THE BEST SLOVENE NEWSPAPER OF OHIO
★
Commercial Printing of All Kinds

VOL. XXXIII.—LETO XXXIII. | CLEVELAND, OHIO, WEDNESDAY (SREDA), FEBRUARY 1, 1950 | ŠTEVILKA (NUMBER) 22

## Domače vesti

**40. obletnica poroke**

Mr. in Mrs. Anton Železnik iz 8818 St. Catherine Ave. obhajata 40. obletnico svojega zakonskega življenja. Otroci in njih družine ter prijatelji izrekajo slavljencema najlepše čestitke ter jima želijo vse najboljše, da bi obhajala zlati jubilej v zdravju in zadovoljustvu!

**Srebrni jubilej**

Dne 24. januarja sta Mr. in Mrs. John Baloh iz 19201 Muskoka Ave. obhajala 25-letnico svojega zakona. Hčere, zetje, sorodniki in prijatelji so pa slavljenca presenetili z gostijo na njiju domu minulo nedeljo. Mr. Baloh je doma iz Idrije, njegova žena pa iz Cirknice. Še na mnoga leta zdravja in sreče!

**Seja direktorija**

Nocoj ob 7.30 uri se vrši seja starega in novo-izvoljenega direktorija Slov. društvenega doma na Recher Ave. Seja je važna, ker se bo konstituiralo odbor za tekoče leto, in prosi se polnoštevilno udeležbo.

**Skupna seja**

Jutri, v četrtek zvečer ob 7.30 uri se vrši skupna seja direktorija in Kluba društev Slov. društvenega doma na Recher Ave. Vabljeni so vsi direktorji in društveni zastopniki, da pridejo.

**Velika razprodaja**

V modni trgovini Marsich & Russ na 6108 St. Clair Ave. je v teku samo za teden dni velika razprodaja na vsemu blagu. Cene so bile zelo znižane in tako si lahko prihranite denar pri nakupu posteljnine, spodnjega perila in oblek za ženske, dekleta in otroke.

**BEGUNCI PRIHAJAJO**

NEW ORLEANS, 29. jan.—Ameriška armadna transportna ladja "General Hersey" je danes pripeljala nadaljnih 1,319 beguncev, ki so se nahajali v taboriščih zapadne Evrope.

**JUGOSLAVIJA JE DOBILA KREDITE**

LONDON, 31. jan.—Obveščeni angleški krogi so danes naznanili, da je Anglija odobrila Jugoslaviji kredite v znesku 2,500,000 šterlingov ($7,000,000).

# SOVJETSKA ZVEZA JE PRIZNALA LJUDSKO REPUBLIKO VIET NAM

MOSKVA, 31. jan.—Sovjetska zveza je danes priznala ljudsko republiko Viet Nam, ki jo je na Indokitajskem ustanovil komunistični voditelj Ho Či Binh, ki že od leta 1945 vodi indokitajsko ljudstvo v borbi za polno neodvisnost od francoskih kolonijalnih zasužnjevalcev.

Sovjetska časnikarska agencija Tass je naznanila, da bodo izmenjani diplomatični predstavniki med vlado Viet Nama in Sovjetsko zvezo. Istočasno pa je označila bivšega cesarja Bao Dai-a za "lutko" francoskih kolonijalnih zatiralcev. Agencija Tass je naznanila, da Bao-a podpira le "majhna skupina reakcionarjev."

V izjavi sovjetske časnikarske agencije je posebno poudarjeno, da sta Anglija in Zedinjene države že naznanili, da nameravata priznati lutkarsko vlado Bao Dai-a, ki je za časa vojne bil lutkarski "cesar" in kolaborator Japoncev.

S priznanjem vlada Ho Či Minha s strani Sovjetske zveze je postala Indokitajska pozornica novih mednarodnih dogodkov. Francija si že leta prizadeva, da bi zatrla upore Indokitajcev, ki želijo polno nedvisnost.

Kot je bilo včeraj naznanjeno, je državni tajnik Dean Acheson v svojem sporočilu Bao Dai-ju rekel, da bo prišlo do tesnejših odnošajev med Zedinjenimi državami in njegovo vlado. Iz Londona pa poročajo, da bo Anglija verjetno že prihodnji teden priznala po Francozih ustanovljeno vlado Viet Nama.

Indokitajci pod vodstvom komunističnega voditelja Hoa kontrolirajo okrog 80 odstotkov Indokitajske. Najbolj močni so na obrežnih področjih. Z druge strani pa se je Bao s pomočjo francoskih kolonijalnih čet utrdil v večjih mestih.

**Indokitajska bo verjetno postala druga Grčija**

Zapadni opazovalci menijo, da se bo vsled sovjetskega priznanja levičarske vlade Ho Či Minha Indokitajska spremenila v drugo Grčijo, toda ne v prid zapadu.

V Moskvi in Washingtonu bodo morali odločati, če se bo vnela odločilna vojna med vlado Ho Či Minha, ki je kot komunist naklonje Sovjetski zvezi, ter vlado Bao-a, katerega je na oblast postavila Francija in ga podpira z vojaštvom. Če bodo Zedinjene države z orožjem podprle Bao-a, bo nedvomno Ho Či Minh imel polno podporo kitajskih komunistov, ki so že prišli do meje Indokitajske.

V tej borbi se francoski kolonijalni gospodarji največ borijo za bajno bogastvo Indokitajske. Dežela ima ogromne količine gume, rud in riže. Od leta 1787 je Indokitajska bila francoska kolonija. Po končani vojni pa se je uporniško gibanje za neodvisnost zelo razširilo med vsemi azijskimi ljudstvi, ki so se nahajala pod jarmom kolonijalnega sistema. Ho Či Minh vodi uspešno borbo proti Francozom in njihovim domačim kolaboratorjem .

V enem oziru se položaj na Indokitajskem razlikuje od položaja v Grčiji. Dočim je civilna vojna povzročena zaradi zunanjega vmešavanja v Grčiji bila prav za prav bratomorna civilna vojna, se na Indokitajskem borijo francoske čete s pomočjo kolaboratorjev proti domačinom.

Posebna važnost tekočih borb na Indokitajskem je, ker bi se z zmago Ho Či Minha odprlo vrata za napredovanje komunizma v Siam, na Malajo, Indonezijo in celo Indijo.

**VERSKI KONFLIKTI ZARADI VATIKANA**

WASHINGTON, 31. jan.—Protestantovski pastor Rev. Charles Clayton Morrison, ki je obenem urednik časopisa Christian Century, je danes izjavil, da bi imenovanje novega ameriškega ambasadorja v Vatikanu povzročilo v Ameriki "verske konflikte." Rev. Clayton je poudaril, da bi se ne smelo imenovati naslednika Myrona Taylorju, ki je nedavno podal ostavko kot Trumanov osebni poslanec v Vatikanu.

**Zastopnica Sotak zahteva več protekcije**

Mrs. Mary Sotak, zastopnica v mestni zbornici, se je vneto zavzela, da administracija preskrbi več policijske protekcije zlasti ob večernih urah, ker so se zadnje čase zelo pomnožili napadi na ženske in otroke na ulicah.

Mnenje zastopnice Sotak je, da bi morala administracija najeti več žensk-policistinj, ker se mnogokrat pripeti, da bi napadene ženske in otroci mogli podati policistinjam bolj natančne opise o svojih napadalcih in načinu napada kot pa policistom. S tem bi se tudi pomagalo preje zalotiti napadalce in jim onemogočati nadaljne kriminalne napade.

Mrs. Sotak je posebno povdarila, da je treba nuditi posebno varstvo zlasti v o n i h krajih, kjer se taki napadi ponovno dogajajo, v splošnem pa da se ojači policijske sile z večjim številom moštva, da se prepreči te zločine.

## Jugoslavija ne bo imela zračnih zvez z vzhodno Evropo

BEOGRAD, 31. jan. — Jugoslavija bo 14. marca prekinila zračne zveze z vzhodno-evropskimi državami. Tekoči sporazum o letalski službi med Češkoslovaško in Jugoslavijo je v veljavi le do omenjenega datuma, Jugoslovani pa verjetno sporazuma ne bodo hoteli podaljšati.

Na letališču v Zemunu pri Beogradu so sovjetska in madžarska letala redko prihajala. Edino češkoslovaška letala so vršila službo na progi Praga-Beograd-Tirana.

Istočasno ko bo dejansko prekinila vse letalske zveze s komunističnimi državami, si bo Jugoslavija prizadevala, da ustanovi zračne zveze z zapadno-evropskimi državami. Za sedaj ima Jugoslavija letalski sporazum s Švico in Zedinjenimi državami. Pan American Airways družba je dobila pravico, da pošlje svoja letala nad Jugoslavijo in uporablja zemunsko letališče, v zameno pa lahko jugoslovanska letala letijo nad ameriško okupacijsko zono Nemčije in Avstrije.

Jugoslovanska vlada upa, da bodo kmalu sklenjeni letalski sporazumi tudi z Anglijo, Francijo in Italijo.

**PREMOŽENJE RIBENTROPA ZAPLENJENO**

NUERNBERG, 30. jan.—Bavarska denacifikacijska sodnija je danes zaplenila premoženje bivšega nacističnega zunanjega ministra Von Ribentropa, ki je bil leta 1946 obešen v Nuernbergu. Sodnija je naznanila, da premoženje velja le $450.

**DVA KOMINFORMOVCA USTRELJENA V JUGOSLAVIJI**

BEOGRAD,, 30. jan. — Jugoslovanska sodnija je danes obsodila na smrt dva komunista, pristaša Kominforme, ki ste organizirala gerilski odpor proti jugoslovanskemu premijerju Titu. Poleg teh dveh je sodnija obsodila še šest Kominformovcev, ki so dobili zaporne kazne.

**KATOLIŠKA CERKEV IN VOLITVE V ANGLIJI**

LONDON, 31. jan. — Rimsko katoliški voditelji v Angliji so danes posvarili svoje vernike, da se morajo natančno obvestiti o vpogledih kandidatov za parlamentarne volitve, predno se odločijo, da za njih glasujejo. Posebno so jim zabičali, da je važno vprašanje šolske vzgoje, na katero si v mnogih katoliških deželah rimsko-katoliška cerkev lasti monopol.

Rimsko-katoliški voditelji trdijo, da katoliško cerkev v Angliji ogroža zakon o prosveti iz leta 1944. Trdijo, da cerkev mora v okviru tega zakona zajamčiti velike vsote denarja za reorganizacijo prosvetnega sistema.

**ZOPET O MINDSZENTYJU**

DUNAJ, 31. jan.—Rimsko-katoliški obveščevalni agentje so danes izjavili, da so madžarske oblasti vrnile v Budimpešto kardinala Mindszentyja, ki je bil zaradi izdajstva in zarote proti ljudski republiki Madžarski obsojen na dosmrtni zapor. Mindszenty se je baje več tednov nahajal na Tatrah, na Slovaškem, kjer da se je zdravil. O rimsko-katoliškem kardinalu so cerkveni krogi razširili več novic. Po enih poročilih je bil baje poslan v sovjetsko zvezo, medtem ko nekateri trdijo, da je znorel v ječi v Budimpešti.

# Kongres odobril usodepolni sklep predsednika Trumana, da se začne z izdelovanjem hidrogenskih bomb

## Vodilni ameriški znanstvenik svari, da sovjetski znanstveniki verjetno poznajo skrivnost hidrogenskih bomb

WASHINGTON, 31. jan.—Kongres je nocoj z veliko večino glasov odobril sklep predsednika Trumana, da se začne z raziskovanji, katerih cilj je produkcija novih in daleč bolj smrtonosnih bomb kot pa je atomska bomba.

Kongresniki, ki so odobrili produkcijo hidrogenskih bomb, so obenem apelirali za novi mednarodni sporazum o kontroli atomske energije.

Predsednik Truman je v svojem naznanilu med ostalim rekel:

"Del mojih odgovornosti kot poveljnika in šefa oboroženih sil je, da skrbim, da bi dežela bila v stanju braniti se pred vsakim možnim napadalcem. Soglasno s tem sem dal navodila Komisiji za atomsko energijo, naj nadaljuje s svojim delom z vsemi oblikami orožja, vključno s tako zvano hidrogensko ali pa superbombo."

Takoj po tem naznanilu so kongresniki prekinili vse debate glede drugih zadev in se začeli ukvarjati izključno z vprašanjem h i d r o g e n s k i h bomb. Skupni odbor za atomsko energijo je sklical posebno sejo.

V kongresu je debate glede bombaža prekinil kongresnik Chet Holfield, ki je izjavil, da podpira predsednikov sklep, toda je obenem opozoril, da bi se moralo na svet nasloviti apel za mednarodno kontrolo hidrogenskih bomb, ker brez takšne kontrole bi bilo "vseeno koliko akrov bombaža bomo pridelali."

Senator McMahon pa je razkril, da je on priporočil predsedniku, naj se začne z raziskovanjem za produkcijo hidrogenskih bomb.

**Detajli o hidrogenski bombi držani v tajnosti**

Dejstva o hidrogenski bombi niso bila objavljena. Ker se jih drži v strogi tajnosti, so vsa mnenja o teh novih bombah večinoma le ugibanja. Soglasno s izjavo nekega neimenovanega kongresnika, člana komisije za atomsko energijo, bi začetna raziskovanja stala $200,000,000, medtem ko bi po mnenju vodilnega ameriškega znanstvenika dr. Harolda C. Ureya polna produkcija bomb stala $2,000,000,000.

Nekateri znanstveniki računajo, da je hidrogenska bomba tisočkrat in celo dvatisočkrat močnejša od sedanje atomske bombe. Toda z druge strani bolj zmerni krogi pa le pripominjajo, da je "bolj močna od atomske."

Tudi glede dobe raziskovanj, ki so potrebna za produkcijo bombe, si mnenja nasprotujejo. Nekateri znanstveniki menijo, da bo vzelo dve leti, predno bodo Zedinjene države imele hidrogenske bombe, drugi pa verujejo, da bo prva bomba izdelana le čez kakšnih pet let.

V enem pa obstoja več ali pa manj isto mnenje znanstvenikov. Namreč, da teorija o hidrogenskih bombah ni skrivnost, ker se o njej v znanstvenih časopisih razmotriva že leta. Sovjetski znanstveniki so verjetno prav tako dobro obveščeni o tej teoriji, kakor so ameriški.

**Dr. Urey veruje, da sovjetski znanstveniki poznajo skrivnost**

**Vodilni ameriški znanstvenik na polju atomske energije dr. Harold C. Urey, ki je dobil Nobelovo nagrado za svoja raziskovanja, je včeraj v Baltimoru izjavil, da po njegovem mnenju sovjetski znanstveniki poznajo skrivnost hidrogenskih bomb.**

**"Vsak pomislek, da ruski znanstveniki niso uspeli razkriti skrivnost hidrogenskih bomb, bi mi bil nerazumljiv. Čeprav je ameriškim znanstvenikom prepovedano, da javno govorijo o hidrogenskih bombah, zelo dvomim, da je ta skrivnost ostala v mejah Zedinjenih držav," je rekel dr. Urey.**

**V Evropi pričakujejo strašansko tekmo**

LONDON, 31. jan.—Strah je zajel evropska ljudstva vsled naznanila, da je predsednik Truman odobril raziskovanja za produkcijo hidrogenskih bomb. Politični in diplomatični voditelji zapadne Evrope, ki je še vedno razdejana od zadnje vojne, pričakujejo strahovito tekmo med Zedinjenimi državami in Sovjetsko zvezo za razvoj orožja, ki bi lahko uničil človeštvo.

Znanstveniki, ki držijo z zapadom, so seveda sprejeli naznanilo z odobravanjem. Z druge strani pa so levičarski krogi obsodili sklep predsednika Trumana in ameriškega kongresa.

Predsednik Angleškega znanstvenega instituta prof. A. M. Low je izjavil, da se hidrogenske bombe ne more prepovedati.

"Sklep predsednika Trumana je bil moder. Njegova dolžnost je, da brani Zedinjene države. Vsled tega, če lahko dobi bombo, ki bo vse poslala v pekel, ima popolnoma prav," je izjavil prof. Low.

Canterburški dekan Rev. Hewlett Johnson, ki opetovano zagotavlja, da Sovjetska zveza sploh nima namenov, da bi napadla katero koli državo, pač pa meni, da zapadne sile hočejo uničiti Sovjetsko zvezo, je ostro obsodil Trumanov sklep.

Glavni tajnik angleške Komunistične stranke Harry Pollitt je izjavil, da predsednik Truman s svojim naznanilom ne bo ustrašil miroljubne države, kakor je Sovjetska zveza ali pa komunistična Kitajska. Obenem je zahteval, da se prepove uporabo atomskih in hidrogenskih bomb.

**NOVOROJENO DETE ŽIVO ZAKOPANO**

HENDERSONVILLE, N. C., 30. jan.—Policija je danes aretirala nezakonsko mater Gracie Lee White, ki je priznala, da je živo zakopala svojo šest tednov staro hčerko. Policija računa, da se je novorojenka nahajala šest ur pod zemljo, predno so jo odkopali in odpeljali v bolnišnico, kjer zdravniki pravijo, da bo ostala pri življenju.

**HČERKA VIŠINSKEGA JE SPISALA KNJIGO**

MOSKVA, 30. jan. — Hčerka sovjetskega zunanjega ministra Zena Višinska je danes končala svojo knjigo "Zločini na polju delavskih odnosov." Zena Višinska je (kakor njen oče) po poklicu odvetnica, poleg tega pa tudi profesorica na moskovski univerzi.

**GRČIJA NE POTREBUJE AMERIŠKA POSOJILA**

NEW YORK, 29. — Grški finančni minister je danes izjavil, da Grčija ne potrebuje ameriška posojila, ker da Marshallov načrt zadostuje za vse potrebe dežele.

## Bostonski svet izobčil Japonce

BOSTON, 30. jan.—Člani japonskega parlamenta, ki so prišli v Zedinjene države, da bi se na lastne oči prepričali, kako demokracija deluje, so bili danes z 11 proti 8 glasovom izobčeni s seje bostonskega mestnega sveta. Neki kouncilman je izjaivl, da so japonski člani parlamenta "vohuni."

Član mestnega sveta James S. Coffey, ki je stavil predlog, da se Japonce vrže iz dvorane, je izjavil:

"Japonci se verjetno nahajajo tu in slikajo trdnjave ter skušajo zvedeti skrivnosti o atomski bombi. Mi jih hranimo in oblačimo. Toda ni jih potrebno izobraževati, da bi čez par let začeli novo vojno."

Japonske člane parlamenta, katerih je 14, je poslal v Zedinjene države vojaški guverner Japonske gen. MacArthur. Med ostalim so imeli v programu, da se seznanijo z demokratičnim postopkom na sejah ameriških mestnih svetov.

Lieut. polkovnik Robert V. Shainn, ki spremlja Japonce na potovanju po Zedinjenih državah, je izjavil, da se nekaj takega še ni zgodilo.

*

**Presenečenje v Tokiju**

TOKIO, 31. jan. — Najvišji okupacijski uradniki so danes neprijetno presenečenje zvedeli, da so v Bostonu ukazali japonskim članom parlamenta, da morajo zapustiti sejo mestnega sveta.

Japonci se tudi posmehujejo ameriškim navadam. Najprej jih vabijo, da se seznanijo z demokratičnimi postopki, ko pa prihajajo na seje sveta, jih enostavno vržejo ven. O incidentu v Bostonu tudi menijo, da je klofuta gen. MacArthurju, ki je Japonce poslal v Ameriko.

# Vlada namerava uničiti 50 milijonov bušljev krompirja

WASHINGTON, 31. jan.—Poljedelski tajnik Charles F. Brannan predlaga, da se uniči okrog 50 milijonov bušljev surplusnega krompirja, v kolikor bi kongres ne dal drugačna navodila.

Poljedelski oddelek kljub veliki lakoti na mnogih predelih sveta meni, da se ne bo mogel osvoboditi surplusnega krompirja, ki ga je kupil po ceni nad $2 za 100 funtov v zvezi s programom za podpiranje cen farmskih pridelkov.

Brannan bo svoj načrt za uničenje krompirja pojasnil na tajni seji senatnega odbora za poljedelske zadeve. Neki pomočnik poljedelskega tajnika je izjavil, da je po mnenju Brannana "najbolj poceni," če vlada uniči ves surplusni krompir.

Surplusni krompir bi se lahko uporabilo za izdelovanje alkohola, toda proizvajalci alkohola bi ga vzeli le pod pogojem, da vlada preskrbi za stroške prevoza, kar bi stalo poleg cene krompirja nadaljnih $15,000,000. Poljedelski oddelek bo skušal tudi razdeliti krompir raznim relifnim organizacijam, za izvoz v inozemstvu po ceni 1 cent za 100 funtov itd.

Računa se, da bo vlada na krompirju zgubila okrog $100,000,000 za pridelek lanskega leta. Leta 1948 je imela $25,000,000 zgube, ker je podprla cene krompirju.

Poljedelski oddelek je že pozval farmerje, naj v tem letu skušajo pridelati za 6 odstotkov krompirja manj kot pa so ga pridelali lani. Na ta način bi se lahko znižalo vladne nakupe surplusnega krompirja.

Vlada s svojim programom podpiranja farmskih cen skrbi, da ne bi padle cene kmečkim pridelkom, kar pa ni dobro za odjemalce. Surplusni krompir se seveda ne prodaja odjemalcem na trgih.

# "ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)
By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
For One Year—(Za eno leto) ..... $8.50
For Six Months—(Za šest mesecev) ..... 5.00
For Three Months—(Za tri mesece) ..... 3.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
For One Year—(Za eno leto) ..... $10.00
For Six Months—(Za šest mesecev) ..... 6.00
For Three Months—(Za tri mesece) ..... 3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104


# KAPITULACIJA MR. ACHESONA

II.

Z drugimi besedami državni tajnik odprto razmotriva o Francovi vladi, kot o potencialnem zavezniku, čeprav svetuje, da bi morala odgovoriti na odkritosrčne in prijateljske napore, ki smo jih storili, da jo nagovorimo, naj stori korake "k demokratični vladi," če se želi uveljaviti kot zaveznik. Medtem, ko se čaka na takšen odgovor, Državni oddelek dela kar je v njegovi moči, da Franca ekonomsko podpre. Prvič je ameriško ljudstvo v pismu Mr. Achesona zvedelo, da je "ameriška vlada ponudila novo pogodbo o prijateljstvu, trgovini in plovbi," da bi "olajšala normalni business in trgovino s Španijo." To pa v času, ko je Španija še vedno izobčena iz Združenih narodov in ko naša dežela vidno podpira to stališče s tem, da ni poslala ambasadorja v Madrid!

Mr. Acheson je priznal, da general Franco ni pokazal nobenega zanimanja za našo ponudbo, niti ni vpošteval razna svarila iz Washingtona, naj izvrši reformo svojih finančnih navad. Toda celo kljub temu in čeprav se naša vlada zoperstavlja splošnim posojilom španskemu režimu, smo mi "pripravljeni na podaljšanje kreditov Španiji, ki bi krili določene in ekonomsko upravičene projekte."

Vsled vsega tega so se razblinile v nič trditve Mr. Achesona, da glasovanje v prid upostavitvi polnih diplomatičnih odnošajev s Španijo, ne bi "v nobenem pomenu besede označilo odobritve režima v Španiji," pač pa le "vračanje k normalnim navadam pri izmenjavi diplomatičnih predstavnikov." Kajti, kot on poudarja, resolucija sprejeta na Generalni skupščini Z. N. leta 1946 predstavlja zavračanje normalnih navad; vsled tega predstavlja moralno in politično sodbo, ki bi očividno bila spremenjena, če bi se resolucijo preklicalo. Želja Državnega oddelka, da se razveljavi to sodbo proti Francu, je bila jasno izražena v razkritju dejstva, da je že mešetaril za trgovinski pakt in je medtem pripravljen odobriti kredite Španiji "na isti osnovi kot kateri koli drugi državi." Enostavno dejstvo, potrjeno z našo dosledno politiko v vzhodni Evropi, je, da Izvozna-uvozna banka ne odobrava kredite državam, katere Državni oddelek ne želi politično podpirati; primer, do nedavno, je Jugoslavija.

Tudi drugi glavni argument Mr. Achesona za njegovo novo politiko—da bi se akcijo Združenih narodov moralo opustiti, ker je le služila jačanju pozicije sedanjega režima Španije—se mora sesuti vsled svoje lastne votlosti. Če diplomatični pritisk učvršča Francovo vladavino, ali bi obnova normalnih odnošajev mogoče povzročila njegov padec? Mogoče je prav to, kar želi Mr. Acheson? Vravnovešenost pisma težko da vsebuje namig o takšnem cilju. Če pa kdo postavlja ta argument nasproti dejstvom, je še bolj nestvaren.

Kajti dejstva so takšna. Od leta 1945 Francov režim ni nikoli bil bližje razsulu kot je prav danes. Španski diktatorski režim je tako gnjil vsled svoje korupcije, tako kričeč vsled svojih kontrastov bogastva in bede, tako brutalen pri svojem zatiranju, da celo pri svojih lastnih zaveznikih ne uživa nobenega kredita. Prvič so po letu 1945 protifašistični elementi v Španiji in inozemstvu čutili neizogibnost spremembe. S koncem Franca pa bi bila odprta pot h končnemu obračunu s fašizmom. Če bi se ga pustilo pri miru, bi režim padel, vsaj to je jasno. Mr. Acheson pravi, da špansko ljudstvo zamerja politiki, ki se jo je predstavljalo za "zunanje vmešavanje v notranje zadeve Španije." Toda kdo se sedaj vmešava v zadeve Španije? Resnica, ki tako jasno odseva iz tega zmešanega pisma, je, da je državni tajnik nastopil z namenom, da bi rešil Franca. Mogoče bo uspel.

Toda lahko se zgodi, da ne bo uspel. V naši deželi so možje in žene, ki še vedno smatrajo, da je Franco simbol s pomenom. V Evropi so se organizirano delastvo in vse demokratične sile obvezale, da se bodo zoperstavljale vsem poskusom, da se fašistično Španijo spravi nazaj v zajednico narodov.—Špance, ki se znotraj in zunaj Španije upirajo Francu, je morala akcija človeka, katerega so smatrali za liberalnega in dobromislečega, težko in pošastno udariti, če so sploh v stanju, da prenesejo še kakšen udarec. Prav gotovo bodo pognani še v bolj obupne skrajnosti pri svojih poskusih, da strmoglavijo vlado. Mr. Acheson misli, da se je špansko vprašanje pretiralo in ga ohranilo pri življenjú z "organizirano propagando." Njegova akcija pa je storila več kakor vse drugo, da to vprašanje ne bo umrlo, kakor pa bi lahko storil kateri koli propagandist.

# NA KRČEVINI BODO ZORELE BRESKVE . . .

### Reportaža iz sadjarske obdelovalne zadruge OSOJNIK pri PTUJU

Na Zagrebškem velesejmu, letošnjo jesen, je v kmetijskem paviljonu med drugimi razstavljala svoje pridelke tudi po vsej Sloveniji znana sadjarska obdelovalna zadruga Osojnik pri Ptuju. Prekrasni plodovi breskev z njenih novih pritličnih plantaž so vzbujali splošno zanimanje. Ko sem jih občudovala, sem si zaželela, da bi videla tudi kraj, kjer zorijo te žlahtni sadovi in si ogledala obširne nasade breskev.

Kmalu se mi je ponudila prilika in odpeljala sem se v Ptuj.

Širna ravnina Ptujskega polja prehaja severno od mesta Ptuja že v valovit gričevnat svet. Gozdnato hribovje, ki strmo pada do struge reke Drava, se nadaljuje v vinorodne Slovenske gorice. V ozke doline, ki se vijugasto vijejo, je že zavejala jesen, po obronkih bližnjih gričev maje jesenski veter rdečkaste krošnje sadnega drevja . . .

Po komaj pol-urni hoji iz mesta Ptuja, že s ceste opazim zadružno poslopje, nad njim pa krasen nasad breskev, ki se na višečem hribu izgubljajo v sencah obrobnih gozdov. Enakega nasada ne najdeš v vsej Sloveniji.

Na hribih med nasadi dekleta in brigadirji opravljajo zadnja jesenska dela. Pristopim k starejšemu brigadirju in ga prosim, naj mi pove podrobno, kako je nastala njihova zadruga.

"Zakaj pa ne," odgovori možakar, ki je bil kar takoj pripravljen na kramljanje.

"Veste, to je bilo pa tako . . . Naša zadruga je nastala leta 1946. Ima zemljo dveh bivših večjih posestev, Štuke in Orešja, katerih lastnika sta bila Nemca Glatz in Hintze, ki sta grdo izkoriščala slovenskega človeka. Seveda si osvoboditve nista upala pričakati, temveč sta jo pobrisala s svojimi ljudmi na sever. Po agrarni reformi sta bila kajpak razlaščena. Zemlja pa je bila podeljena tistim, ki so prej delali na posestvu kot viničarji, hlapci in dekle, najemniki in poljski delavci.

"Vsi ti so se odločili, da osnujejo zadrugo. Priključili so se jim tudi poljedelski delavci s Primorske, ki jim je v času Narodno osvobodilne borbe okupator požgal stanovanje in so ostali brez vsega. Sedaj ima zadruga 130 hektarov zemlje, na njej živi in jo obdeluje 36 družin s 131 člani. Razdeljeni smo na tri brigade: sadjarsko, plantažno in poljedelsko, ki delata v Štukah, tretja pa je mešana brigada in dela na posestvu v Orešju."

Lepo sem se mu zahvalila in ga še povprašala za predsednika zadruge, tovariša Vesela.

"Njega pa dobite v zadružni pisarni, kjer pripravlja s tajnikom in vodji brigad že plan za spomladanska dela."

In res, pravkar so končali posvetovanje. Pozdravim jih in povem namen svojega obiska. Predsednik zadruge, ki je znan kmetijski strokovnjak, je bil takoj pripravljen, da mi razkaže breskvine nasade.

Kmalu sem gledala pred seboj nepregledne vrste pritličnih breskvenih drevesc. Predsednik je začel pripovedovati:

"Da, da, mnogo truda in znoja je bilo potrebno, da smo ustvarili to, kar danes vidite, saj se je pred tremi leti na tem mestu razprostiral še gozd. Zadružniki so izkrčili nad 14 hektarov posekanega gozda, z buldožerjem izruvali panje in korenine, zemljo pa izravnali in zrigolali. Tam ob desni steni graščine Štuke so tudi zasuli ribnik in izsušili vse mlakuže. Dolgo je trajalo, da se je iz krčevine pokazala orna zemlja.

"Sedaj so v ravnini njive, na pobočju gričev sadonovniki, na bolj strmih pobočjih vinogradi, na severnem pobočju pa gozd. Na podnožju pobočja bomo spomladi gradili zadružne hišice, nov hlev za sto glav živine in še druga gospodarska poslopja. Vsa močvirja v ravnini smo izsušili, gozd na južnem pobočju pa iztrebili."

"Zakaj ste se odločili prav za breskvine nasade?" me je zanimalo.

"Gojili bomo tudi jablane in hruške, toda predvsem breskve, ker se z njimi najprej pride do plodu in seveda tudi do dohodkov. Ker so breskve med prvimi sadeži, ki dozorijo v letu, jih bomo z lahka razprodali sveže. Mnogo bo k temu pripomogla tudi bližina mesta Ptuja, ker ne bo težav s prevozom. Zdaj imamo nasajenih že 16 hektarjev breskev, po petletnem planu pa jih bomo imeli 30 hektarov in tri hektare hrušk. Prihodnje leto bodo prvič obrodile v večjih količinah in računamo, da jih bomo pridelali kakih pet vagonov."

Tovariš predsednik mi je pokazal tudi zadružno drevesnico. Sadike ne vzgajajo samo zase, ampak jih tudi oddajajo. Že letos imajo toliko naročil, da ne bodo mogli vsem ustreči. Za plansko razdelitev so oddali letos že 4,000 dvoletnih breskev.

Vračam se s pobočja breskvenih nasadov in v dolini se mi oko ustavi na velikih blokih njivskih površin. Tovariš predsednik je opazil moje vprašujoče oči in mi je že pojasnjeval:

"Te velike površine njiv smo napravili iz majhnih razdrobljenih njivic. Sedaj imamo šest velikih njiv. Tudi tu je opravljeno ogromno delo, če vam povem, da smo morali začeti brez strojev, brez živine, brez gnoja in brez semena. Njive, ki so jih prejšnji lastniki dajali v najem kot posamezne parcele, so dajale slab in neenak pridelek. S pravilnimi agrotehničnimi merami, kakor pravimo danes temu, smo doslej že marsikaj izboljšali.

"Zaradi prehoda na nov način kmetovanja, prvo leto seveda ni bilo uspehov. Donos pšenice je bil komaj 600 kilogramov na hektar, letos pa že 2,600 kilogramov, kar je najvišji donos v Ptujskem okraju. Krompir smo sadili na plantažah tudi med breskve in smo prvo leto dosegli 80 kvartov na hektar, letos pa že 200 kvartov. Pri krmi smo lani dosegli 40 kvartov na hektar, letos pa že 60 kvartov."

"Za tako velike površine njiv in posebno še v vaši borbi za čim višji pridelek na hektar boste pač rabi ogromne količine gnoja. Kako pa si ga boste preskrbeli?" me zanima dalje.

"Prav zaradi tega bo živinoreja pri nas druga važna kmetijska panoga. Zato bomo tudi razvijali travništvo. Sedaj ima zadruga 88 glav goveje živine in devet konj; ena glava pride na 0.92 hektara, torej smo že nad najboljšim slovenskih povprečjem, ki je bilo ena glava na en hektar zemlje."

Čas mojega odhoda se je hitro bližal, rada pa bi še mnogo izvedela o pridnih Osojčanih. Tovariš Vesel mi je razkazal tudi živino, ki je nastanjena v treh hlevih, ki so jih adaptirali iz starih zgradb. Spomladi bodo gradili velik moderen hlev za sto glav živine in moderen svinjak za 30 plemenskih svinj. Pujske oddajajo predvsem lastnim zadružnikom, kolikor pa jih ostane, tudi drugim zadrugam.

Vse poljske pridelke, ki jih zadružniki sami ne potrebujejo, ponudi zadruga državi, ki jih odkupi po zelo ugodnih cenah. Z državnim podjetjem "Sadje in zelenjava" imajo pogodbo za oddajo sadja in zelenjave. Letos jim bodo prodali dvajset vagonov zelja. Oddajo tudi vse mleko, ki ga doma ne potrebujejo. Vsak zadružnik dobi pol litra mleka dnevno, dojenčki pa po en liter.

Moja slika Osojnika ne bi bila popolna, če si ne bi ogledala tudi zadružne stavbe. Videla sem veliko, urejeno knjižnico, izvedela, da imajo svoj pevski zbor in da večkrat igrajo tudi kako igro. V kratkem si bodo uredili veliko dvorano za prireditve.

Zelo sem se začudila, ko me je tovariš predsednik peljal v zadružni magacin, kjer si člani nabavljajo svoje potrebščine. Videla sem, da so vsi zadružniki dobro oblečeni in obuti.

Ker me je zanimalo tudi delo mladine v zadrugi, sem povprašala tudi po tem.

"Mladinski aktiv v zadrugi se lepo razvija. Mladina obdeluje svojo njivo, obvezala pa se je tudi, da bo skrbno čuvala poljedelsko orodje. Naša zadruga še posebno skrbi za vzgojo mladih strokovnjakov. Štiri mladince smo poslali v nižje in srednje kmetijske šole. To bodo naši bodoči tehniki in kvalificirani delavci," mi je odgovarjal tovariš Vesel.

Videla sem toliko lepega in slišala marsikaj zanimivega, da mi je čas kar prehitro potekel. Prisrčno sem se zahvalila prijaznemu predsedniku in pravkar hotela oditi, ko stopijo v sobo trije zadružniki in mlada zadružnica Anica. Prišli so se poslovit od predsednika, ker odpotujejo za dva tedna na dopust k morju, zadružnica Anica pa se je prijavila v tečaj za negovalke in varuhinje otrok v kmetijskih obdelovalnih zadrugah, ker čuti posebno veselje do tega poklica. Povabili so me naj prisedem k njim na voz, kar sem z veseljem sprejela. Še zadnji pogled Osojniku in breskvinim plantažam in odpeljali smo se. Ker smo imeli skupno pot, smo vstopili v isti vagon.

Moji sopotniki so bili prav zanimivi ljudje. Beseda je dala besedo in razvil se je kar živahen pomenek. Obrazi so jim sijali od zadovoljstva ko so pripovedovali, da bodo preživeli dopust ob morju, saj te možnosti doslej niso nikdar imeli. Spomnila sem se na uredbo, ki določa tudi za kmetijske delavce, prav tako kot za industrijske, pravico do plačenega letnega dopusta.

Zanimalo me je tudi, kakšen je njih zaslužek v zadrugi. Zadružnik, ki so ga klicali za Florijána, je povedal, da se je v stari Jugoslaviji potikal z ženo 16 let okrog, kot poljski delavec, viničar in najemnik. Sedaj pa je v zadrugi prvič v življenju zadovoljen. Lansko leto je imel 294 delovnih dni, pa tudi žena jih je imela precej. Ker je znašal zaslužek za deloven dan 106 dinarjev, sta zaslužila kar lepo vsoto. Povrhu tega pa imata še svojo kravo in prašiča.

Najstarejši med njimi, skoraj šestdesetletni Fran Eržen po imenu, pa mi je pripovedoval sledeče:

"Vsa moja vas je bila med vojno požgana, zato sva se z ženo odločila, da vstopiva v zadrugo. Imam 11 otrok, od katerih so trije že zaposleni v raznih krajih Slovenije, dva pa je naša zadruga poslala letos v kmetijsko šolo v Svečini. V zadrugi oskrbujem 37 glav živine, žena molze ter kaj malega pomaga. Izmed vseh zadružnikov sem imel največ delovnih dni, 540, žena jih je imela 314, sinova pa vsak po 230. Naša družina je lansko leto zaslužila okrog 140,000 dinarjev. Tudi prehrana v zadrugi je dobra. Leta 1947 in 1948 smo še prejemali živež na živilske nakaznice, zdaj pa že živimo od svojega pridelka.

"Vsaka družina si je vzredila enega do treh prašičev, tako, da smo z maščobo preskrbljeni. Pa tudi žito smo prejeli po vloženem delu. Jaz na primer sem dobil za vsakega delozmožnega družinskega člana 280 kilogramov žita, za vsakega otroka pa po 120 kilogramov, kar nam popolnoma zadostuje . . ."

Zadružnica Anica pa je povedala, da bodo v zadrugi spomladi ustanovili jasli za dojenčke in otroško igrišče za večje otroke. Odločila se je, da bo ona varuhinja otrok v zadrugi, da pa mora zato predhodno v tečaj, da se strokovno usposobi. Tako se bodo zadružnice lahko veliko bolj posvetile gospodarskemu razvoju zadruge in z zaupanjem prepustile nego in vzgojo svojih otrok otroškim negovalkam.

V prijetnem kramljanju nam je čas hitro potekel. V Ljubljani smo izstopili, se poslovili, še prej pa so me prijetni zadružniki povabili, naj pridem prihodnje leto k obiranju breskev.

Obisk v Osojniški zadrugi je pustil v meni močan vtis revolucionarne preobrazbe kmetijstva iz razdrobljenega načina obdelovanja zemlja v moderen kmetijski veleobrat.

Osojniškim zadružnikom pa dajejo že današnji vidni uspehi zanos pri njihovem nadaljnem delu, utrjujejo njihovo enotnost in jim narekujejo, da z novimi delovnimi zmagami prispevajo h graditvi socializma na vasi.

Poslano *(SANSu-Chicago)*

### Zdravnik otvoril urad

Zdravnik John P. Lenahan je te dni otvoril svoj zdravniški urad na 3817 W. 160 St. pri Lorain Ave. Dr. Lenahan specializira v zdravljenju ženskih bolezni in v obstetriki (porodih). Ker nima določenih uradnih ur, morajo pacientke vnaprej poklicati telefonično za sestanek. Njegova telefonska številka v uradu je WInton 5217 in na domu pa VIctory 3-8558.

### KAJ SE DOGAJA S STEKLENICO VODE?

Nalij v steklenico vodo do vrha in pusti jo odmašeno na mrazu vso noč. Kdor je že napravil ta poskus, pravi, da prileze iz grla kvišku visok leden zamašek, kakor nekakšen stržen. Prepričaj se, če je tako. In če je temu tako, napni možgane in povej, zakaj se tako godi? Ko si se o tem prepričal in če ti ni žal steklenice, naredi, da se led v njej raztopi, nato zatakni polno steklenico z zamaškom in postavi vnovič na mraz. Kaj se bo zgodilo? Ugani?

### AMERIŠKA IN EVROPSKA OZNAČBA MER

Pri čevljih je razlika v označbi 32½ do 33 točk, ki jih je treba odšteti od evropske mere, bodisi pri moških ali pri ženskih čevljih.

Na primer: če vam pišejo, da želijo čevlje št. 39, to je ameriška mera 6 in pol, št. 40 je 7. št. 41 je 8, št. 42 je 9, št. 43 je 10, št. 44 je 11.

Ženski čevlji so navadno manjši nego gornje mere. Tako bi na primer: št. 38 bila št. 6, 37 št. 5, 36 št. 4.

*

Ženske obleke: št. 40 je ameriško 32; 42 je 34; 44 je 36: 46 je 38; 48 je 40 itd., vedno za 8 točk manjše od evropske mere.

*

Enako je pri deklicah drugačna evropska mera. Št. 38 je ameriško 12; 40 je 14; 42 je 16; 44 je 18 in 46 je 20.

*

Pri moških oblekah pa se začenja v Evropi z št. 42, kar je v Ameriki 33; 44 je 34; 46 je 36; 48 je 38; 50 je 39; 52 je 41; 54 je 43 in 56 je 44. (Se vrti med 10 in 11 točk razlike.)

*

Moške srajce: št. 35 je ameriško 13 in pol; 36 je 14: 37 je 14 in pol; 38 je 15; 39 je 15 in pol; 40 je 15¾; 41 je 16; 42 je 16 in pol in 43 je 17.

## Kaj je stratosfera?

Odkar se je Piccard pred vojno povzpel z balonom v stratosfero, srečujemo stratosfero pogostoma v znanstveni književnosti. Stratosfera je del atmosfere, vendar v precejšnji višini, in sicer med Srednjo Evropo povprečno 11 km visoko. Ko so začeli letalci raziskovati ozračje v višavah, se je pokazalo, da pada temperatura v svobodnem ozračju z višino podobno kot na gorah. Poprej so sodili, da temperatura pada, čim više se dvignemo, dokler ne pridemo v praznem medplanetnem prostoru do absolutne ničle, minus 273 st. C. Leta 1901 se je prvič dvignil gumijast balon s potrebnim merilom v višino 15,000 m in so tako dognali, da od približne višine 11 km navzgor temperatura ne pada več, marveč celo polagoma narašča. Ta obmejna površina leži nad ravnikom v višini svojih 16 km, nad nami okoli 11 kilometrov, na Daljnem severu pa svojih 9 km visoko. Oblaki nastajajo samo pod to plastjo in prostor pod to plastjo imenujemo stratosfero. Ne vemo natanko kako visoko nad to plastjo se širi stratosfera, ki je po balonih brez človeškega spremstva kolikor toliko raziskana le do višine 35 km nad zemljo. Opazovanja na svetlih oblakih, ki so nastali iz finega prahu ob bruhanju ognjenika Krakataua in razna merjenja nas prepričujejo, da je v višini svojih 70 km nad zemljo spet neka vmesna plast. Ker se zvezdni utrinki zablešče še v višini 200 km, polarni sij pa v višini 500 do 600 km, lahko sodimo, da se ozračje razteza daleč v vesolje vendar je po skrajnih mejah tako razredčeno, da gostote ni mogoče več izmeriti.

### RADIJSKI TORPEDO

Sodobna radijska tehnika je dala mornarici le še eno novost: radijski torpedo. Sicer so že v minuli vojni torpedovke izstreljevale torpeda in jih uravnale s spomočjo radija. Naprava pa je danes tako izpopolnjena, da lahko taka torpeda izstrele tudi podmornice in bojni čolni. V ta namen so izumili poseben radijski oddajnik, ki uravnava torpedo. Prav tako pa so izumili tudi napravo, ki radijskemu torpedu ovira smer in gibanje, kar v precejšnji meri zmanjšuje možnost zadetka tega nevarnega orožja.

### NAFTA V STARIH ČASIH

Danes, ko z veliko pažnjo zasledujemo razvoj pridobivanja nafte iz domače zemlje, bo marsikoga zanimalo, kakšna je njena zgodovina. Nafto so kot "zemeljsko olje" poznali že stari Perzijci in Grki. Uporabljali so jo kot zdravila; ker so jo težko dobavljali iz zemlje, so to zdravilo tudi primerno cenili. Vse do srede 19. stoletja je bilo uporabljanje in izkoriščanje nafte precej omejeno. Prve stroje za industrijsko pridobivanje nafte je zgradil A. Drake v Ameriki. Prvo industrijsko izkoriščanje nafte pa se je začelo 1879 leta v Rusiji.

### CERKEV PRISPEVA TRPLJENJU ČLOVEŠTVA

RIM, 29. jan. — Italijanski komunistični voditelj Palmiro Togliatti je danes izjavil, da rimska katoliška cerkev prispeva trpljenju človeštva, ker podpira kapitalistične vlade.

Togliatti je v svojem govoru zagotovil, da se komunisti ne borijo proti veri, pač pa želijo stalno sodelovanje z vsemi ljudmi dobre volje, da se zatre socialne krivice in izogne vojni.


3 ODRASLE OSEBE
žele dobiti stanovanje
s 5 sobami.
Pokličite
HE 5311

Branko Čopič:

# KOMANDANT

Že tretji, četrti dan ofenzive so mogli čutiti, kako se obroč okoli brigade počasi in neizmerno zožuje in vztrajno požira prostor, na katerem je manevrirala brigada. Najprej se je opazilo to na malenkostih: iz mesta ni bilo več častnikov in zavitkov, kruh je prihajal z zamudo in bilo ga je premalo, kurirji so se izgubljali in se zamujali, izvidnice pa so se vedno pogosteje streljale s sovražnikovimi oddelki, ki so tipali našo moč. Končno je zmanjkalo še soli. Stari partizani so mešali z žlicami priskutno juho, resno kimali z glavami in mrmrali:

"Spet se bomo prebijali in nato maršírali vso božjo noč. Povem ti, da nas bodo spet vrgli iz vasi."

Bolnike in ranjence so poslali v votlino nekje na Kozino. Vedno več jih je imelo tifus. Vso noč so bledli, skakali s postelj in skušal nekam pobegniti, pa so se zaletavali le v tovariše, zgnetene v tesnem, mračnem podzemskem prostoru, pod katerim je bilo čuti nevidno vodo.

Pri štabu brigade je nesel kuhar Topolič iz komandantove pisarne nazaj komaj načeto porcijo s kavo. Čehljal se je za vratom in zamišljeno govoril:

"Ljudje moji, bog ne daj, toda bojim se, da bo komandant zbolel. Glejte, od včeraj skoraj ni jedel. Poliže žlico, toliko kot mačka, pa jo vrže stran."

Strojničar Stojan, črn, mračen in redkobeseden človek, najstarejši v brigadni zaščitnici, je počasi dvignil težke obrvi in nezaupljivo meril kuharja.

"Ni mogoče, človek . . . Hm, slabo bi bilo, če bi sedajle zbolel prav on. Poskusi pa mu speči na ražnju jetra ali koštrunove ledvice!"

"Vse sem poskusil, tovariš, pa se niti ne zmeni."

Med zaščitno četo se je kmalu raznesel glas, da komandantu ni dobro. Borci so nehali popevati, razgovarjali so se s pritajenim glasom in če so hodili mimo štaba, gledali s skrbjo v nizko okno kmečke hiše. Ko pa so opazili komandanta za mizo, so si olajšano oddahnili.

"Dobro je, glejte ga, za mizo sedi."

Naslednji dan komandant ni vstal ob svoji navadni uri. Kuhar se je vračal iz štaba s skodelo mleka, bromljal čez dvorišče s svojo šepavo nogo in mleko mu je pljuskalo čez rob. Srečavali so ga zaskrbljeni pogledi.

"Kaj je, Topolič, kako je komandantu?"

"Slabo, tovariš — leži. Vročino ima. Toplega mleka se ni niti dotaknil."

Namrščeni strojničar je potegnil iz žepa nekaj zmečkanih, na pol praznih cigaret in mu jih ponudil.

"Na, nesi mu jih! Morebiti bi kadil . . . "

Mineval je dan, poln težke negotovosti, ki jih je tiščala kot mora. Borci iz zaščitnice so prisluškovali streljanju v bližini, molčali, smrkali in se zaman trudili, da bi se umirili na enem mestu. Bolničarka Zora, vedro in veselo dekle, je prihajala iz štaba s sklonjeno glavo, pozabila se je pošaliti s komandantovim spremljevalcem Jovom, ko pa so jo obsuli z vprašanji, je nerada in zmedeno zamrmrala:

"Vse se zdi, da utegne biti tifus. Nič se še ne ve."

Borci so se razšli brez besed in se pobiti vračali v sadovnjak. Nihče ni več ne govoril ne vpraševal. Kakor da jim manjka nekaj, kar je neobhodno potrebno. Zato so se čutili izgubljene in zapuščene kot otroci.

Popoldne je prispel v štab komandant prvega bataljona, okretni in živahni Milančič. Nad eno uro je ostal pri komandantu, zvečer pa so se zbrali vsi bataljoni na enem mestu in brigada se je brez borbe pomaknila navkreber in nadaljevala s pohodom proti Medgorju, da bi se povsem izmaknila iz sovražnega obroča.

Po dolgem posvetovanju komandantov bataljonov je bilo sklenjeno, da komandanta brigade ne bodo pustili v bolnišnici, marveč ga nosili z brigado.

Ko so borci videli na koncu drugega bataljona nosila, so se pomirili. Šepetaje so obveščali drug drugega:

"Glejte, tudi komandant je z nami, nosijo ga. Prav je, da ni ostal . . . Takoj je človeku malo laže."

Vzdolž brigade je po nizkem snegu, ki je še ostal na gori, večkrat stopal neutrudni Milanščič ter vse zapazil in pregledal s svojim ostrim očesom. Kadar koli je šel mimo, so čutili borci nekaj neugodnega. Vsakokrat so se spomnili visoke, močne postave komandanta brigade, ki je šel ob takih prilikah ves dostojanstven miren vdolž kolone in vsakomur vlival veselo upanje, da se bo tudi tokrat končalo vse dobro in lepo.

"Čuj, ali se komandant zaveda?" je bilo čuti zaskrbljen šepet za hrbtom brigadne zaščitnice.

Šepetanje in nerazumljivo mrmranje je presekal prepričevalen glas:

"Da, še je pri zavesti: izdaja povelja, Milančič jih pa izvršuje."

"Dobro je, bratje", je skrušeno vzdihnil nekdo iz teme.

Vztrajno in brez odmora je stopala skozi gluho noč navkreber. Takole po polnoči pa se je na daljšem postanku raznesel glas po trudni koloni:

"Kamandant stoka, onesvestil se je."

"Stoka? Res?"

Do tega trenutka ni nihče niti mislil na goro in na položaj, v katerega je zašel, sedaj pa se je vsakdo začutil prepuščenega samemu sebi, izgubljenega v pusti in trdi Grmeč planini.

Za hrbtom so imeli težko obroženega in neusmiljenega sovražnika. Kdaj in kje je treba udariti, je vedel samo komandant, brez njega pa se je vsakdo počasi spreminjal v bojazljivce in se začenjali bati Švabov.

Le eno so vedeli vsi: če bi do česa prišlo, bodo padli vsi okoli komandantovih nosil.

Strojničar Stojan je sedel na nizkem panju, držal v naročju zbrojevko, sklanjal glavo in dolgo molčal. Kuhar Topolič se je v mraku nagnil proti njemu, stremel vanj in se ga previdno dotaknil, ko ga je prepoznal. "Si zaspal, Stojan?"

"Zaspal! Kaj ti pride na misel! Tam se bori človek za življenje, jaz pa naj bi spal! Če bi bil hotel spati, mar bi bil šel na tako pot?"

Spet je bil zaukazan pohod. V mraku je hitel nekdo mimo kolone in komaj je spregovoril, so borci prepoznali Milančiča. Zdel se jim je čudno razburjen in negotov glas se mu je tresel. Najbrž je tudi njega zaskrbelo komandantova bolezen.

"Vraga, tovariši, tudi Milančiča je zaskrbelo", je zamrmral nekdo in se v temi spotaknil ob posekano deblo.

Molče, kot da je izgubila dušo, je brigada nadaljevala svoj počasni in težki nočni pohod. Čuti je bilo le kopita prenatovorjenih konj in sopenje utrujene živine, ko se je pot nepričakovano obrnila v klanec. V temi je bilo jasno videti nosila, pokrita z belo rjuho. Belila so se in plavala nad temno kolono.

"Moj bog, saj gremo kot za pogrebom," je nekomu ušla boječa primera. Toda njegovo kratko zgovornost je naglo požrla neprijetna tišina, v kateri ni bilo slišati drugega kot samo vztrajno, pritajeno udarjanje nog.

Ob svitu je brigada dospela na visok in gol gorski greben, na katerem se je bleščal nedotaknjen sneg ki je komaj na rahlo porumenil sij svita. Dolga, temna vrsta je obstala na čistini, da si odpočije.

Nad daljnim gorskim grebenom se je vedno bolj širila in drsela po nebu svetla rožata pahljača čistega pomladanskega razsvita. Okoli ušes in po dlačicah na obrazu jih je ščegetal vzvaloven in hladen jutranji gorski zrak. Oči so prijetno počivale na mirnem belem morju megle, ki je legala po dolinah pod planino. Tam doli so vasi, blato, pogorišča in mrzli tujec — borci, giej, pa so se rešili in stoje nad vsem tem v ostri, bistri jutranji tišini. Oddahnili si bodo trenutek, dva, ko pa bo on ukazal, se bodo spet vrnili dol, v meglo in na vrhove, posejane z jarki kakor z osirji.

"Samo da on ozdravi."

Vsakomur uhajajo oči proti nosilom, izgubljajočim se v snegu. Tam se neprestano vrtita bolničarka Zora in tršasti, plešasti zdravnik.

"Moj bog, le kako mu je danes?"

Nenadoma so se tam pri nosilih vsi nekam razgibali in raztrgane skupine so se začele dvigati. Po koloni je šinil nagel in vesel šepet:

"Komandant se je zavedel. Dal je povelje, da krenemo proti Hrgarju."

Oživljena in svetla kolona je krenila dalje po nedotaknjeni snežni planoti, polni bleščečih iskric jutranjega sonca, ki je pršelo v veselih mavričnih barvah.

---

*Ali ste naročnik "Enakopravnost?" Če ste, ali so Vaši prijatelji in znanci? "Enakopravnost" je potrebna vsaki družini zaradi važnih vesti in vedno aktualnih člankov! Širite "Enakopravnost!"*


TEKOM ČASA,

ko se zobozdravnik Dr. J. V. Zupnik nahaja na St. Clair Ave. in E. 62 St., je okrog 25 drugih zobozdravnikov v tej naselbini prakticiralo in se izselilo, dočim se dr. Zupnik še vedno nahaja na svojem mestu.

Ako vam je nemogoče priti v dotiko z vašim zobozdravnikom, vam bo Dr. Zupnik izvršil vsa morebitna popravila na njih delu in ga nadomestil z novim. Vam ni treba imeti določenega dogovora.

Njegov naslov je

DR. J. V. ZUPNIK

6131 ST. CLAIR AVE.
vogal E. 62nd St.; vhod samo na E. 62 St.
Urad je odprt od 9.30 zj. do 8. zv.
Tel.: EN 5013

ZAVAROVALNINO

proti

ognju, tatvini, avtomobilskim nesrečam, itd.

preskrbi

*Janko N. Rogelj*

6208 SCHADE AVE.

Pokličite:
ENdicott 0718


Dark Cars Lead In North

A newly updated regional segment of an automobile color preference map is being fitted back into the map of the United States by Moyra Sullivan, of General Motors in Detroit. It shows customer color likes in the Great Lakes area, including Wisconsin, Michigan, Illinois, Indiana and Ohio. GM watches closely color preferences of car buyers which vary widely from one section of the country to another, so that it may be guided in future color selections. Dark blues and blacks were most popular in northern zones last year, with greens, greys and reds following in that order of preference. The extent to which GM goes in testing the national "color pulse" was dramatically revealed in a series of exhibits at its "Mid-Century Motorama" in New York City.


N. J. Popovic, *Inc.*

IMA ZASTOPSTVO

Chrysler - Plymouth avtov

PRODAJA NAJNOVEJŠE 1950 IZDELKE KOT TUDI RABLJENE AVTE

V zalogi ima razne dele in potrebščine za avte ter izvršuje razna popravila po tovarniško izurjenih mehanikih.

8116 LORAIN AVE. ME 7200

NICK POPOVIC, predsednik

OBLAK MOVER

Se priporoča, da ga pokličete vsak čas, podnevi ali ponoči. Delo garantirano in hitra postrežba. Obrnite se z vsem zaupanjem na vašega starega znanca

JOHN OBLAKA

1146 East 61st St. HE 2730


MIŠKO KRANJEC

## OS ŽIVLJENJA

ROMAN

### OSIVELI LASJE

(Nadaljevanje)

Materi to ni ugajalo. Kaj bodo poslej o vsem izpraševali Ano? Kakor da ona ne bi smela odločati.

"Tako, zdaj bo torej ona odločala, kar bo godilo pri nas. Potlej pa le napravita gostijo, kakor se vama zdi."

"Zakaj pa ne bi smela ona odločati? Saj tako ona dela. Zakaj bi samo ti odločala? Vsi bi morali prav za prav skleniti, ampak je bolje, da pove ona, kako misli."

In res jo je vprašal za svet. Ne, gostiji ni nasprotovala.

"Naj dostojno gredo od hiše, kdor bo šel. Ako fantom ne bomo tako posebno napravili, pa vsaj dekletom lahko."

A tudi on je dobil svoj opravek, ako bo že Ana vse drugo preskrbela. Treba je bilo zopet delati omaro, kakor je navada. A tudi posteljo je moral delati, ker jo je napravil za Katico. Veronika zdaj ni hotela biti slabše obdeljena: za vse enako. In ker je Ana privolila, je delal tudi posteljo. Pomagal mu je Tinek. Očetove roke so bile že preokorne za rezbarije, ki jih je bilo treba izvršiti, zato je fant delal po svojem načrtu. Imenitna stvar je bila. Katica je bila nevoščljiva.

"Meni niste take napravili," je rekla, ko si je ogledovala.

"Saj ne delam jaz," je ugovarjal oče, "fant dela, saj vidiš. Jaz tako nisem znal napraviti." Še sam je občudoval to delo.

Poroka je bila pred zadnjo novembersko nedeljo. Priprav je bilo mnogo, tako da tisti teden ni bilo prostora pri hiši. Celo delavnico so izpraznili, izgovarjajoč se, da bodo tudi tu morali biti gostje. Ona soba spredaj je bila pretesna, da bi mogli vsi tja.

Ženske so pobelile hišo od zunaj in znotraj. Bila je, kakor bi jo bil zapadel sneg. Zunaj in znotraj so napravili nov pas, zunaj zelenega, v sobi pa rdečega. Vrt so očedili, da ni bilo smeti, plot so popravili, da ne bi bil razvlečen. Ves teden je potekel v takih opravkih. Vsakdo je imel svoje delo. Oče in Tinek nista bila več mizarja, temveč nekaka vrtnarja ali nekaj podobnega. Mati je morala preskrbeti kuharico. To sta odločili ona in Ana. Mati je prišla na misel, da bi zaprosila farovško kuharico, da bi bilo imenitneje. In Ana je naposled privolila. Naj pa bo farovška kuharica. Naj ljudje vedo, da imajo pri Magdičevih gostijo.

Tudi pozvačina so oskrbeli. Nekega sorodnika so dobili. Najprej so bili zato, da bi bil pozvačin Marko mlajši. Ta pa je odklonil. Ne, je dejal, on se ne bi rad podil po vasi. Oni sorodnik pa je rad bil. Oblekli so ga, okrasili z brisačami, doma tkanimi, spodaj lepo pisanimi, na vsako stran prek ramen mu je visela ena taka brisača. Na to brisačo so položili mrežo, neko redko tkanino, eno močno rdečo, drugo zeleno. To mu je viselo prek ramen. Te mreže so okrasili z umetnim cvetjem in raznobarvnim papirjem. Vse je bilo pisano, kakor bi cvetel mak. Na noge so mu privezali cel kup zvončkov najrazličnejše velikosti, tako da je možakar naposled težko premikal noge. Tudi nad lakte so mu privezali zvončke. V desnici je imel leseno sekiro, na njeni glavi je bila razpeta ježeva koža, v levici pa je držal rog, s katerim je trobil gredoč po vasi. Na glavo so mu posadili klobuk, okrašen s celim grmom pušpana, zopet okrašenim z umetnim cvetjem. Prek krajcev pa so viseli tja do pasu segajoči trakovi iz debelejšega, a prav tako raznobarvnega popirja.

Ta možak se je torej odpravil po vasi vabit sorodnike na gostijo. Ves teden je pohajkoval. Vsak večer se je vračal pijan, a zjutraj je zopet odhajal. Šele v petek se je ustavil doma.

V petek in nedeljo pa so že pripravljali jedi. Vino so pripeljali že pred tednom, da bi se lepo usedlo. Celih šest akovov. Naj ljudje pijejo, ako jim je do vina. Ženske so nosile skupaj kure, kisiljak, vrhnje mak in jajca. Nabralo se je dokaj stvari.

V soboto so pekli kruh in podobno: predvsem vrtanike in sladkarije, kar stoji dalj časa. V hiši je bilo mnogo žensk, ki so lovile na vse strani za delom, a se bolj mudile, kakor pa delale. Sicer pa je bila na mizi steklenica z vinom, in to je bilo najbolj prijetno. Kadar koli se je katera ustavila pri mizi in nagnila, tedaj dolgo ni odstavila, kakor otrok, kadar žeļjan pograbi za sisek in ga krčevito drži.

Oče in Tinek sta imela vedno steklenico pri sebi in sta se tudi napajala. Čemu naj bi se kislo držala, ko ga drugi tako vlečejo. Ako je gostija, naj ima človek kaj od nje. Vsak dan sta jih nekaj izpraznila, potlej pa hodila okoli kakor senca. Niti govorila nista med sabo, kakor bi bila sprta, v resnici pa se le nista hotela izdati drug pred drugim, da jima je vino oslabilo noge in da se jima jezik zapleta, kakor bi človek hodil po grmovju in bi se mu noge zapletala v hmelj. Tudi zastran jedil nista štedila. Saj so zaklali lepega pujska, in perutnine je bilo mrtve, da je skoraj smrdelo, kakor je oče dejal. Čemu naj bi stradala?

Tak je bil ta teden. Za ljudi, ki so se sukali po hiši, se nista zmenila. Nič ju niso motile ženske, ki so se zadevale ob nju. Lepo sta šla svojo pot. Pomalem so se ju vsi privadili. Kaj pa naj bi počeli z njima? Po vrtu je streljal družban z možnarji, da se je hiša stresala; sploh, trušč je bil strašno velik.

*Janez Mencinger:*

# V LJUBLJANO V ŠOLO

Oče Rok in mati Špela sta negovala sinčka Melkijada izredno ljubeznivo. Kadar je blebetava soseda opomnila, da paglavček malo postrani gleda, je mati vselej odklonila tako sodbo, rekoč: "Seveda postrani gleda, v Ljubljano! Saj mu je sojeno, da bo gospod. Vozil se bo v svoji kočiji."

Oče Rok je vzgajal sina po načelih svojega deda: "Otroci so kakor žrebeta: čim več, čim prosteje skače žrebe, tem iskrejši bo potlej konj." Tako je Melkijad rasel v strahu pred bogom in pred šibo, ki je brez posla samovala za čelesnikom. Preživljal je detinstvo med dobrimi in slabimi ljudmi, med ovcami in kozli, ob žgancih in mleku. Razvijal se je po reklu: mens sana in corpore sano in možgani so mu bili tako čvrsti kakor lobanje okoli njih, ki je pretrpela marsikako bunko v težkih dvobojih pod lipo sredi vasi. Brez dvobojev pa ni moglo biti, ker so mladi paglavci bodočemu gospodu le preradi nagajali, pojoč mu za hrbtom: "Mleko jed, krivoged, v kočijo sed'!"

Redne šole takrat v Bohinju ni bilo. Fužinski oskrbnik je pridobil za svojo deco zasebnega učitelja in hkrati napotil nekaj imovitejših posestnikov, da so pošiljali svoje sinove na Bistrico k njemu v šolo. Med tistimi Bohinjčki, ki so se v visokih sobah fužinskega gradiča ali pod velikansko lipo pred njim pripravljali za latinske šole in gosposki stan, je bil naš Melkijad po materini sodbi najbolj bistroumen, in po učiteljevi najbolj razposajen. Gotovo pa je imel med vsemi najtrdnejšo voljo, pogospoditi se.

Dobrih enajst let proste domače i nprisiljene šolske vzgoje so privoščili Melkijadu, preden so določili, da je goden za ljubljansko mesto in za latinske šole.

Nekaj dni pred Vsemi sveti je oče Rok pričvrstil na kola kripico, podedovano za očaki, razložil vanju dežico masla in zaseke, vrečo povejenega mesa, moke in kruha in skrinjico s sinovo obleko za svetek in petek. Vse to je zadelal s slamo. Čez je pogrnil belo prteno rjuho, na rjuho pa posadil Melkijada in dva druga dečka, ki sta se takisto dala preveriti, da se pogospodita. Nato je opremil kobilo starega bohinjskega plemena s prazničnim komatom in z jermenjem, na blesk olikanim, ter jo potisnil med težke, zakrivljene ojnice. Ko je hlapec kobilo vpenjal, je sedel oče spredaj na kripico. Za njegovim širokim hrbtom pa so segale desnice treh mater v desnice treh dečkov po slovo in tri levice na vozu so brisale solze iz oči.

Hlapec je delo opravil in pogladil kobilo po dolgi, gosti grivi. Tedaj je oče počil z bičem, da se je razlegalo v tretjo vas, kobila je potegnila, voz je zaječal in zaropotal in potem dalje in neprestano ropotal po dolini in mimo jezera, ki je, utripaje v tankih valčkih, oponašalo solze, utrinjajoče se malim popotnikom iz oči. Voz je ropotal po spodnji dolini mimo Bistrice, kjer je dobra teta potisnila Melkijadu meden kolač v naročje, dalje mimo Nomenja, kjer so se poslovili od poslednje bohinjske hiše, in končno skozi dolge, dolgočasne Stenge v deželo . . .

Kdor gre po svetu, marsikaj izkusi. Prva skušnja je doletela naše popotnike kar v prvi vasi zunaj Bohinja, to je na Bohinjski Beli. Na vežnem pragu blizu ceste sta stala zastavna mati in droban deček. Ta je odpiral oči in usta, ko se je pomikali proti njemu neznano, nedomače vozilo.

Kar blejski sin nekaj povpraša blejsko mater. Ta mu zašepeče na uho in deček skoči na cesto ter zakliče: "Stric, napačno ste naložili!"

"Jezik za zobe, raztrganec!" se obrne mož na vozu, na da bi se ozrl na dečka.

Mladi Blejec se umakne proti hiši in zakriči na vse grlo: "Bohinjska teleta vozijo spomladi na semenj, a vi ste jih naložili jeseni!"

V tem trenutku plane Melkijad z voza, pobere kamen in ga zaluči proti veži, v katero je bil smuknil zabavljivec. V vežnem oknu je zažvenketalo. Naš junak se urno dvigne na voz, očka pa švigne z bičem, ne po sinu, ampak po kobili. Toda plemenita kobila, od nekdaj vajena samo težke, premišljene vožnje in trdno prepričana, da sama najbolje ve, kdaj je treba hitreje potegniti, si nikakor ne da izbičati svoje značajne hladnodušnosti.

Zdaj stopi lastnica ubitega okna k vozu in zgrabi za bič in povodec. Voz obstoji in trop vaščanov ga obstopi. Žena srčno zahteva dva groša za steklo. Bohinjec je hud, Blejka še hujša. Zatorej odgrne oče Rok svoj mošnjič in odrine denar. Da bi pa nihče ne mislil, da ga je ženska ustrahovala, ji poda petico za pet grošev, poudarno govoreč: "Tista slepa škrbina ni bila vredna niti počenega groša. Dam ti pa pošteno petico. Saj jo boš skoraj potrebovala za hišna okna, če ne boš svojemu paglavcu z debelo leskovko vtepla zapovedi, da v cerkvi in na cesti pri miru puščajmo poštene ljudi!"

Kobila je spet potegnila. Sin na vozu pa je rekel sam sebi: "Dobra sva jih izplačala!"

Stopimo sedaj v Ljubljano!

Tam pri mitnici na Celovški cesti so se ustavili, da se odrine užitnina. Oče Rok je ponižno povedal, da je ubog kmet in da nima na vozu drugega do deset funtov masla v dveh dežicah, šolarsko obleko pa detelje in slame, kolikor je potrebuje nazaj grede za kobilo. Užitninar pa ni verjel, da vozi tak mož za tri dečke samo deset funtov masla. Ukazal je torej fantom, ki so sedeli na vozu kakor pribiti, naj se umaknejo. Zdaj je otipal z golo roko in z železnim drogom stvari, ki so ga jako zanimale.

Kmet se je izgovarjal, da so mu te nenapovedane reči domače ženske skrivaj podtaknile na voz, in rohnel nad dečki, zakaj mu niso tega poprej povedali. A vse to mu ni pomagalo.

Ustrelili so ga za dva goldinarja globe.

Drugo jutro se je vršilo vpisovanje v prvo latinsko šolo. Osma ura zjutraj je bila, ko je bohinjski oče prikoračil v šolsko poslopje, pred seboj tiščeč ukaželjno trojico. Pred ravnateljevo pisarno, tedaj še zaprto, je čakala obilna množica očetov in sinčkov, največ kmetskega stanu, gnetoč se proti vratom. Ti čakalci so že od daleč čuli škripajoče udarce moževih podkovic po kamenitem hodniku; in ko je Rok prišel do njih, je vse presenetila krepka postava, še bolj pa nenavadna oprava starošegega Bohinjca. To splošno zanimanje in čudenje je mož takoj izkoristil in se prerival proti pisarniškim vratom. Ker je ta napor našel krepak in hrupen odpor, je poprosil mož z najprijaznejšim glasom: "Možje spustite me predse; jaz sem prišel pred vami vsemi od najdalje!"

Takoj se oglasi v drugem koncu skupine soh mož v naročju, bohinjskemu najmanj podobnem, vendar znanem po vsej deželi: "Kaj bi tisto? Saj prav zato ste prišli najzadnji. Od kod ste prikrošnjali, oče?"

"Kaj treba vpraševati? Iz Bohinja sem in pripeljal sem se s svojo kobilo. Krošnjo naj drugi nosijo!"

V tem čuje za seboj krepak glas. Naš Rok se ozre; hipoma sname klobuk in zakliče dečkom: "Brž poljubite gospodu roko! To so naš prejšnji koprivniški far!"

Dečki pa so se spogledali, češ, zdaj pride gromska strela na vse, ker je ta zarobljenec duhovnega gospoda dirnil s psovko "far". Ta gospod je bil Valentin Vodnik, za francoske vlade vodja višjih ljubljanskih šol. Ker je bil pred leti prvi župnik nove fare na Koprivniku, je dobro vedel, da besede "far" v Bohinju ni žaljiva. Prijazno je pogledoval vse tri Bohinjčke pred seboj, vprašal Roka, ki ga je že od prej poznal, po svojih znancih v Bohinju in mu naposled obljubil, da bo njegove dečke najprve vpisal.

Sluga je naredil ulico do pisarne. Gospod vodja je stopal skromno naprej, za njim pa je korakal oče Rok tako košato, da se mu niti klobuka ni računilo sneti, ko je stopil pred vodjevo pisalno mizo. Šele znani glas izmed vrat: "Oče, rejto raz škopnik!" ga je opomnil, kaj se spodobi.

Tretji je bil vpisan naš Meljad. Počasi je bral Valentin Vodnik krstni list, kakor da ne verjame črkam, a zapisati je moral ime Melkijad in ne drugače nato je pogladil dečka po licu in mu rekel dobrovoljno: "Tvoj krstni patron je sveti papež. Škof pa mora postati Kranjec in zakaj ne bi Bohinjec! (Očka Rok je tedaj zrasel za pol glave.) Bodi torej priden in poslušen, če ne, boš vse žive dni samo mlekojed, kakor so tvoji bratje v Bohinju!" (Očka Rok se je zdaj sklonil za pol glave.)

Gospod vodja je naročil pozdravila od znancev v Bohinju.

Očka Rok se je še tistega dne poslovil od Ljubljane in domačih prvošolcev. Ti pa so krenili na sprehod po Dunajski cesti, da so tam spet videli domačo Savo in se ozirali proti domačemu Triglavu, ki jim je bil tako mil in hkrati tako neizmerno oddaljen.

## Uncle Sam Says

**Horatio Alger's favorite theme was: "America is the land of opportunity" and I am sure he would agree to another important factor—the cornerstone of security in the future is the cultivation of sound saving habits. Right now, in this new year 1950, you can take advantage of one of the safest, surest opportunities to save ever offered — U. S. Savings Bonds. You can buy Savings Bonds on the Payroll Savings Plan where you work, or if self-employed, the Bond-A-Month Plan at your bank. Just think, 10 years from now, you will begin receiving $4 for every $3 invested today. Sign up now for one of these two safe and sure ways to provide future security.** U. S. Treasury Department

## Foiling The Ashes

If cleaning the fireplace is a chore you dread, line the floor with aluminum foil like this young lady is doing. First measure the width and depth of the fireplace. Then cut strips of foil four inches longer than the fireplace so that the foil can extend up the sides to form a shallow tray. If more than one strip is required, the strips can readily be joined by a simple double fold. Either 12-inch or the heavier 18-inch foil may be used. Three layers of the former are recommended, while two layers of the latter will suffice. When the tray becomes filled with ashes, it is a simple matter to remove the andirons and empty the tray, after which the tray may be reused. This labor-saving idea is typical of the many new foil applications housewives have reported to The Aluminum Association.

## New Spreader Has Greater Capacity, New Jack And Hitch Stand

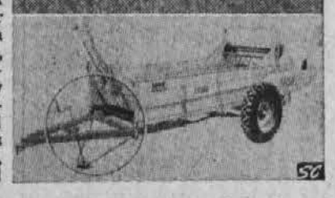

MINNEAPOLIS, MINN. — A new two-wheel tractor spreader featuring 15% more capacity, a new patented jack or hitch stand, and increased strength throughout has just been announced by the Minneapolis-Moline Company here. The new two-wheel spreader, which will make its first appearance this January, will replace the former 4-wheel spreader.

While the new spreader retains many of the features of the former 4-wheeler, several improvements have been made. Its capacity is rated at 70 to 75 bushels and a large feed ratchet regulates the feeding at approximately 3, 6, 9, 12 and 15 loads per acre.

A special patented jack and hitch stand is new. The jack, which is built into the spreader near the tractor hitch, offers easy and quick adjustment to the height of the tractor draw bar when hitching or unhitching, and serves as a stand when the spreader is not in use.

A new three lobe feed cam with extra large cam rollers is designed to furnish smoother feeding action. All beater and distributor shafts are made of heavy-duty material and run on precision roller bearings. The steel side extension shields for the upper beater are flanged to prevent wrapping of fertilizing material and a large diameter main beater gives improved shredding action.

Heavy-duty steel angles and large reinforcement gusset plates strengthen the sides and bottom which are made of treated wood to give greater length of life and acid resisting ability. For added safety, all chains and driving mechanisms are fully covered by streamlined, pressed steel shields. Disc-type wheels with 7.50 x 18 traction tread tires and a 2-inch rear axle with new heavy-duty roller bearing were designed to give added over-all strength to the new spreader.


*Zastopniki "Enakopravnosti"*

Za st. clairsko okrožje:
**JOHN RENKO**
**1016 East 76th Street**
UT 1-6888

Za collinwoodsko in euclidsko okrožje:
**JOHN STEBLAJ**
**26851 Oriole Avenue**
REdwood 4457

Za newburško okrožje:
**FRANK RENKO**
**11101 Revere Avenue**
Dlamond 8029

**INCOME TAX RETURN**

Cenjenemu občinstvu v naznanje, da poleg vseh uradnih notarskih dokumentov, denarnih pošiljatev in paketov v evropske države, urejujemo tudi listine za DOHODNINSKI DAVEK (Income Tax.)

Ker imamo mnogo-letne izkušnje, ste lahko uverjeni, da bo vas dohodninski davek pravilno urejen po določbah Internal Revenue, ter v vašo korist in zadovoljstvo.

Vabimo vas na ugodno priliko, da se sami prepričate in se zglasite v našem uradu, da za vas uredimo Income Tax, za kar se tudi uljudno priporočamo.

**STEVE F. PIRNAT CO.**
6516 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio HE 3500

**Čistilna razprodaja**
**SAMO TA TEDEN**
20% popusta na
**JOPIČIH IN OBLEKAH**
50% popusta na
**ROKOVICAH, HIŠNIH OBLEKAH IN ŽENSKEMU SPODNJEMU PERILU**
Cene na otroških oblekah so bile zelo znižane
**MARSICH & RUSS**
6108 ST. CLAIR AVE.
preje STAMPFEL

**Slovenska zakonska dvojica z**
9 let starim sinčkom želi dobiti v najem stanovanje s 4 ali 5 sobami. Kdor ima za oddati, naj blagovoli pokliče
**EN 4132**

**ŽELIMO DOBITI**
HIŠO ZA 1 ALI 2 DRUŽINI.
ČE IMATE NAPRODAJ,
pokličite
**IV 7646**
REALTOR

**B. J. RADIO SERVICE**
**1363 E. 45 St. — HE 3028**
**SOUND SYSTEM**
INDOOR—OUTDOOR
**Prvovrstna popravila na vseh vrst radio aparatov**
**Tubes, Radios, Rec. Players**
**Vse delo jamčeno**

**HIŠE NAPRODAJ**
V slovenski naselbini v Collinwoodu imam naprodaj sledeče hiše:
Za dve družini, 4 sobe in kopalnica za vsako družino, klet in fornez. Cena ..... $9,800.
Hiša za dve družini, 4 sobe in kopalnica za vsako družino, fornez, 2 garaži. Se lahko takoj vselite. Cena ..... $11,000.
Hiša, ki se lahko rabi za eno ali dve družini; 10 sob, 2 garaži. Cena ..... $14,700.
Vse te hiše so v jako dobrem stanju.
**MATT PETROVICH**
REALTY
**KE 2641**

**Zakrajsek Funeral Home, Inc.**
**6016 ST. CLAIR AVENUE**
**Tel: ENdicott 3113**


**V blag spomin**
**šeste obletnice smrti ljubljenega in nepozabnega soproga in očeta**

**MARTIN VINŠEK**
Svoje mile oči je zatisnil za vedno dne 1. februarja 1944 leta.

Na Tvoj grob bomo položili
rudečih vrtnic šopek lep,
to naj bo dokaz ljubezni naše,
da nam spomin je na Te svet.

Žalujoča soproga in otroci

Cleveland-Collinwood, Ohio,
1. februarja 1950.

**V ZAPADNI NEMČIJI DELIJO HITLERJEVE ZNAKE**

HAMBURG, Nemčija, 30. jan. —Nacisti so danes ob priliki obletnice proglasitve Hitlerja za nemškega kanclerja v letu 1933 iz dirjajočega avta metali po ulicah Hamburga metalne svastike.


**Opremljeno spalnico**
IN KUHINJO Z AVTOMATIČNO GORKOTO NA PLIN, SE ODDA V NAJEM.
Vpraša se na
**686 E. 159 ST.**

**Poštena in mirna dvojica**
ŽELI DOBITI V NAJEM
3 ALI 4 SOBE.
Blagovolite poklicati
PAULINE JANSA
EN 9209

**Pošteni družini**
z odraslimi se odda v najem hiša za eno družino. 5 sob, vse moderno in garaža. Pokličite po 5. uri popoldne ali cez dan v soboto ali nedeljo.
ENdicott 6819


*V blag spomin*
ob 10. obletnici odkar je umrl naš ljubljeni, nepozabni soprog in oče
**PAUL ZNIDERSIC**
Zatisnil je svoje mile oči 1. februarja 1940.

Kako pozabit to gomilo,
kjer Tvoje blago spi srce,
ki nam brezmejno vdano bilo
ves čas do zadnjega je dne?

Zdaj bivaš vrh višave jasne,
kjer ni mraku, kjer ni noči;
resnice sonce ne stemni,
tam sonce sreče Ti ne vgasne.

Žalujoča soproga in otroci

Cleveland, Ohio,
1. februarja 1950.

**V blag spomin**
ob peti obletnici prerane smrti našega nepozabnega sina

**S/SGT. FRANK BENIGAR**
ki je vedno zatisnil svoje mile oči dne 3. februarja 1945:

Pet let je že minilo,
kar si Ti zapustil nas;
grob Tvoj pa mi krasimo,
to edina tolažba je za nas.

Kako pozabit to gomilo,
kjer Tvoje blago spi srce,
ki nam je vedno vdano bilo,
ves čas do zadnjega dne!

Saj ne mine nikdar dneva,
da ne bi bili v duhu tam,
kjer Tvoje truplo zdaj počiva,
kjer Tvoj dom je zdaj hladan.

Žalujoči ostali:
Frank in Mary Benigar starša;
Anthony, brat.

Cleveland, Ohio,
1. februarja 1950.